

EDITORIAL

D' ençà del tancament definitiu de la fàbrica de Can Jover, des del Centre d'Estudis Canetencs ens hem esforçat per recuperar la història d'aquesta emblemàtica empresa canetenca; la fàbrica més important que ha tingut mai Canet i que va ser, sense cap mena de dubte, el motor econòmic del nostre poble durant bona part del segle XX. Una gran màquina productiva, creadora de riquesa que va arrossegar Canet a la modernitat; el Canet modern no s'explica sense l'existència omnipresent de Can Jover, l'hereva de Can Quirreta.

Amb el doble objectiu de recuperació i valorització d'aquest patrimoni històric i industrial, vam començar a compilar la seva història i compartir-la amb els canetencs des de la nostra revista *El Sot de l'Aubó*. Un recull que repassava vàries fases de la seva història: des de l'època més primerenca, quan es va constituir la societat Jover, Serra i Cia l'any 1894 i fins la dissolució de la mateixa l'any 1928. Tot i extingir-se la societat que havia fundat la primera fàbrica, l'activitat fabril va continuar a partir de l'any 1929, ara sota la firma d'Isidre Jover i Cia. Aquesta segona etapa, amb els seus alts i baixos, va perdurar al llarg de cinquanta anys fins que la família Jover en va perdre el control a la dècada dels anys noranta del segle passat.

A la darrera etapa, el control de la fàbrica va passar per diferents societats i malgrat els esforços esmerçats, en l'aspecte productiu i la diversificació comercial, l'empresa entrà en un declivi progressiu fins l'any 2012, quan tanca definitivament les portes. En aquesta revista ja han estat publicats dos extensos treballs referits a la història de l'empresa des dels seus inicis fins a mitjans dels anys cinquanta. Val a dir que, malgrat no sempre resulta fàcil recopilar i interpretar documents antics d'empresa, estem satisfets dels resultats assolits en el nostre intent d'objectivar la història; uns fets on hi pesava molt la història de les nissagues empresarials com el cas dels Jover. La documentada ploma de l'Enric Carbonell, acompanyada del rigor que imprimia en els seus treballs en Joan Ballart i les imprescindibles pinzellades domenequianes d'en Carles Sàiz van servir per confeccionar una història de la primera part de l'empresa (*El Sot de l'Aubó*, núm. 42, 2012). Uns anys després vam poder reconstruir l'època daurada de la calceteria de luxe, quan els mitjans de la fàbrica comandada per Enric Jover es van convertir en tot un referent de la moda arreu del país (*El Sot de l'Aubó*, núm. 57, 2016). Aquell estudi va ser fet a partir de documents familiars dels Jover i de muntanyes de mitjans que antigament havien format part del mostrari històric de l'empresa. Aquesta

segona part de la història va anar acompanyada també d'una celebrada exposició antològica d'aquest període de la fàbrica.

Animats pel ressò positiu que van tenir aquestes publicacions entre els canetencs, des del Centre d'Estudis Canetencs ens vam proposar continuar el projecte i tancar el cercle que havíem iniciat, tot completant la història de la fàbrica. Per tant, era un repte pendent poder encarar l'estudi de l'època més important de l'empresa, la dels jerses, la que va començar a mitjans dels anys cinquanta i va perdurar fins les crisis de la dècada dels anys vuitana i noranta;

El Sot de l'Aubó QUADERNS D'HISTÒRIA LOCAL

Centre d'Estudis
Canetencs

AJUNTAMENT
DE CANET DE MAR
Àrea de Cultura

Edita: Centre d'Estudis Canetencs · Saüc, 2 · 08360 Canet de Mar · Tel. 93 795 41 91
www.centreestudiscanetencs.cat · e-mail: centreestudiscanetencs@gmail.com

Consell editorial: Xavier Mas (president), Francesc Verdura (secretari), Sergi Alcalde (tresorer), Jordi Soler, Ricard Cantano i Francesc Rodríguez (vocals) · Assessorament lingüístic: Gemma Martí · Traducció anglès: Rosa Mas i Stephen Gould · Disseny gràfic carlessaiz.cat · Dipòsit Legal: B-12828-2008 · ISSN: 2013-6285 (Ed. impresa)

Aquesta publicació compta amb el suport de l'Ajuntament de Canet de Mar

un període de grans èxits comercials encapçalats per la prestigiosa marca Pulligan, una marca líder en el mercat i tot un referent de la moda dels anys 60's i 70's que va gaudir d'un prestigi i reconeixement mai vistos en el sector. Quan els viatjants arribaven a les grans botigues i sastreries del Passeig de Gràcia d'aquell temps (Gonzalo Comella, Farreres, Furest, Gales, Vehils, etc.) gairebé no havien de treure el mostrari de temporada per fer la comanda, era venda assegurada.

Els historiadors tenim molt clar que una cosa són els projectes i una altra diferent les possibilitats que hom té per afrontar-los amb la solvència requerida. Els èxits assolits en els anteriors treballs ens havien esperonat a projectar un ambiciós treball de documentació com a pas previ per encarar l'estudi definitiu de Can Jover. Cal recordar que no ens havia quedat gaire documentació de la fàbrica de Can Jover, ja que malauradament es va perdre gairebé tota durant el procés de desmantellament de les instal·lacions l'any 2012. Sense aquest suport documental resultava molt més difícil encarar el nou repte. No cal dir que la destrucció dels arxius ens va obligar forçosament a replantejar el nostre discurs i fer la recerca a partir d'una font documental diferent de la inicialment prevista; amb aquesta perspectiva pensem que ha de ser la història oral la que ens ha de servir com a punt de partida per intentar refer un discurs històric a partir d'informació contrastada i expressada amb la màxima objectivitat possible. Per tant, pensem que aquesta part passa per fer una extensa recopilació històrica teixida a partir dels records i vivències personals dels treballadors, uns records que per llei de vida estarien condemnats a desaparèixer juntament amb els seus dipositaris, a no ser que siguin compilats.

Estem segurs que val la pena rescatar els records més entranyables i personals relacionats amb la vida diària de la fàbrica, uns records que d'altra manera estarien condemnats a l'oblit. De segur que aniran amanits amb un extens anecdotari, ric i divers, un recurs inevitable en aquests casos i prou important en aquest tipus de treball de caire més antropològic. Creiem que el nostre intent de reconstrucció històrica de Can Jover passa necessàriament per donar la paraula als treballadors, els veritables protagonistes d'aquesta història, que tot i acceptar que les diferents versions són visions personals, els fets degudament contrastats ens han de permetre acostar-nos a un discurs més proper a la realitat viscuda. El resultat hauria de ser un extens memorial d'històries quotidianes i de records que tenen el valor de ser explicats en primera persona i, per tant, son un document històric de primer ordre que assegura la seva preservació per a la història de Canet. Aquest és el nostre objectiu, tot i que, de moment, queda obert.

Si bé ens hem queixat i lamentat diverses vegades de la pèrdua irremediable de l'arxiu de l'empresa Jover i dels seus mostraris, l'atzar ens ha preservat una petita joia documental que avui es conserva l'Arxiu Municipal de Canet. Es tracta d'un interessant reportatge fotogràfic de diverses seccions de la fàbrica; es tracta d'un conjunt de fotografies «oficials» fetes a finals dels anys setanta per l'Eugeni Forcano, traspasat fa dos anys. Aquest artista canetenc de la fotografia gaudia d'un gran prestigi en el camp de la fotografia publicitària, especialment en el sector tèxtil, a més de ser un reputat fotògraf de la societat catalana com a fotògraf titular de la revista Destino. En aquest cas va treballar per encàrrec dels Jover, no sabem quina era la finalitat del reportatge però ara, quaranta anys després, aquelles fotografies tenen un gran valor documental. Amb posterioritat hem conegut l'existència d'un segon reportatge fotogràfic fet també per l'Eugeni Forcano i que seria més antic, sembla que va ser fet a finals de la dècada dels anys seixanta. Ha estat gràcies a la generositat de l'amic Enric Mir, un gran col·leccionista de temes canetencs i encarregat d'una important secció de Can Jover, que hem conegut de l'existència d'aquell primitiu dossier fotogràfic que, sense ell, per aquelles casualitats del destí, va tenir a bé de fer-ne una còpia i ara, desaparegut l'original, ha esdevingut un document preciós per als canetencs. Dins l'anecdotari que envoltava aquelles imatges, algunes males llengües ens han confessat que en algunes seccions l'artista va demanar que sortís en primer pla la noia més fotogènica de la secció, una decisió que avui dia potser portaria polèmica, però que a efectes publicitaris en aquell moment es va considerar prou justificada.

A falta del treball definitiu que serveixi per compilar i preservar aquesta part de la història canetenca, us deixem gaudir d'aquestes imatges que de segur us faran tornar a reviure per un moment aquells anys gloriosos; uns anys nostrats per molts de nosaltres, quan semblava que aquella bonança econòmica no s'acabaria mai. Recordar és tornar a reviure i ja ens perdonareu si us fem vessar també alguna llàgrima de nostàlgia tot fullejant aquests papers.

